

AN-HA-BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles
NHÀ BÁO Ở TAI ĐƯƠNG - Boulevard Delanoue - Cantho
Directeur Politique: TRẦN ĐẮC-NGHĨA

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 3648

BỒ-VÂN-Y
QUẢN-LÝ
GIÁ bán nguyệt trình AN-HA
Trọn năm..... 5000
Sáu tháng..... 3 00
GIÁ bán riêng nguyệt trình L'APPEL
Trọn năm..... 6000
Sáu tháng..... 4 00
GIÁ bán chung hai bên
Trọn năm..... 4000
Sáu tháng..... 3 00

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-NÚT
Về việc mua bán hay là mua nguyệt-trình hay là gửi bài đăng báo xin đề thơ cho M. ĐỒ-VÂN-Y quản-ly
Lúc mua báo xin các ngài chiếu cố, gửi số tiền luôn, bản-quản lấy làm thán cảm.

Luận về hôn nhân

(Tiếp theo)

Nói về một ít điều tệ lậu của vợ chồng
Vợ chồng khi bạc nhau sanh ra đố kỵ. Một đôi khi thầy mầy anh đờm ông hoặc mầy chị đờm bà biết dạng chút ít chữ nghĩa, xem truyện lạt, nhớ dạng một vài câu chữ tàu rồi thì làm một lạng, ra bộ người thông thạo chữ nghĩa, truyện sách, hề vợ chồng xich-mịch nhau thì nói rằng: "huynh đệ như thú tức, phu thê như y phục". Anh em như thể chơn tay, vợ chồng như áo mặc vào cổ ra. Ôi! nghe vợ chồng nói chữ nghĩa mà phát nhứt đầu. Nếu vợ chồng như áo mặc vào muông cổ ra khi nào cũng dặng thì luận lý của đạo vợ chồng còn lo làm chi nữa. Nay vui thì làm vợ làm chồng, mai buồn thì cởi bỏ ra. Bởi thế mà vợ chồng không chỉ là thứ tự, không chỉ là tình nghĩa mền yêu.

Câu chữ này tuy nói theo truyện theo sách song tôi cũng xin phép đọc giả mà nói lại ít điều, kéo dề hề vợ chồng có giận hờn nhau thì nói chữ nghĩa rần rờ rí ra có khi phải xạo tình cang lệ.
Số là khi xưa, ông Trang-Từ lúc vợ người chết thì người chiêm-nghiệm sự đời làm sao đó rồi nói ra câu chữ: "Huynh-đệ như thú tức phu thê như y phục" là khởi đầu trước hết mà nói truyện từ khi ấy cho đến bây giờ. Ông Trang-Từ vẫn là người tần, nên tuy là ông học hành giỏi, chữ sự văn hóa của ông thì nhiệm trong cái phong tục tần nên có làm đều nghịch đạo lý.
Như ta thấy trong bài Trang-Từ có bóng ca rằng: "Riêng than ôi thế sự; đường hoa đơm lại rả. Vợ chêt ác ta chôn; Ta chêt vợ cái giá. Vì bằng ta chêt trước; Một cuộc cười ha há. Ruộng phải người khác cấy; Ngựa mác tay lạ cỡi. Vợ đê lại về người; Con bị người rủa thóa. Nghĩ lại chạnh tâm lòng; nhún nhún không là chái.

Nem mầy lời trên đây thì biết tâm tình của ông Trang-Từ ra thế nào. Sự ta chêt rồi, nên vợ ta thì tiết cũng ta dạng là đều dặng khèn ngon và đáng mền thương, còn như họ không thủ tiết dạng mà cái giá thì chàng có chi là phiền trách. Vợ chồng là đôi bạn giúp đỡ nhau trên cõi tạm này; khi chêt chêt hoặc vợ chêt thì người còn sống lại phải chích dôi là bạn. Như vợ chêt chêt chêt nói rằng: kiếm người nói duyên hầu giúp đỡ việc gia đình, thì như sao chêt chêt vợ cái giá thì phiền trách? Hay là cũng tại cái lối tục: Trai nam thê bầy liệp, gái chính chiến một chêt, mà người ta bỏ buộc đờm bà như thê. Chàng lè vầy dầu. Chính chiến là khi chêt còn sống kiếp, chứ như chêt chêt mà rồi nghèo, có thê mà không cái giá thì có ai giúp, dề nuôi dưỡng. - Niệc đời như thê phủ vãn, người đời của tậu. Ta sanh ra chôn này chêt đê mà lập công tu nhưn tích đức, làm việc lành cho dạng hưởng nhờ đời sau, chêt chêt rồi mà sợ cho ruộng người khác cấy, ngựa mác tay lạ cỡi là dều sợ vô lời. - Vợ đê lại về người thì không phải là dều lo; vì hề vợ chêt chêt đê lại về người lý nhiên chêt chêt vợ đê lại về khác. Ấy là lẽ công bình ở đời này. Ta xin một dều là khi ta còn sống vợ đừng về kẻ khác thì dừ. - Con bị người rủa thóa thì cũng không nên sợ, vì ta thường gặp kẻ vợ chêt, khi nói duyên lại thì con cái hay bị mẹ ghê rủa thóa, hân hủi tác tuồi nhiều hơn là chêt chêt mà vợ dôi giũ về người đờm ông thường rộng rãi, quảng đại không hay hân hủi rủa thóa con ghê như đờm bà vầy; bởi thê nên mới có lời vì rằng: "mở cõi cha an con với cá, mở cõi mẹ lột lá mà nằm" là làm vầy. - Vợ chêt chêt dều áp, tay gồi, hóm sớm dều có nhau, giúp đỡ nhau khi đau dừn chịu cực khổ nhau lúc liệt-lạc, nay mà can phân vợ ta đã mắng, thiên công sẽ định bắt nan đảo, ấy là sự cực chảng dể mới dánh rề tủy chia huyền, phân lã chần gồi thì ta là chêt chêt lý nào nghĩ việc dều dều mà dánh khỏa lập con sáu mà nhỉnh nhau không là chái.

Ấy nghĩ rathi ông Trang-Từ nói những dều nghịch lý quá mà chứng ta còn nói giữ câu chữ ấy làm chi. Thay vì nói: huynh-đệ như thú tức, phu thê như y phục, thì tôi xin nói lại như vầy nghe thiệc nghĩa hơn: Huynh-đệ như thú tức, phu thê như cốt nhục. Anh em như thể chơn tay, vợ chồng như thể cốt hải một thân. Anh em thì như tay chơn, như nhau, giúp đỡ, nương cậy nhau, khuyên lơn chỉ bảo nhau, nhưng chảng phải dồ mà trọng hơn việc vợ chồng dều. Như sách thành có lời rằng: Tình bằng hữu tương trợ nhau có chừn, chừn đạo chừn, ngời vợ là vô ngân. "Les amis s'entraident dans l'occasion, mais rien n'est comparable aux soins et aux prevenances reciproques de deux époux." (Ecclesiastique X L., 23).....
Vầy hỏi anh em chị em xin nghĩ lại coi, sự cang thương luận lý trong đạo vợ chồng là trọng hề mà anh em chị em nở lòng nào mà nói

Cuộc đua xe máy đạp

Có thể tập tại Cánhtho được chăng?

Bởi thấy ở Kintshanti Saigon các thương gia thường bày cuộc đua xe máy đạp, trước dề cho mầy người đi xe máy đạp giới tranh tài lành thường, sau dề rao hàng hóa, cừu minh mà cũng là một cuộc giúp vui trong kinh-thành, nên chành-phủ cũng dều lòng cho phép vầy. Như mới rồi đây, nhà báo Thu-pat-hai lập cuộc đua này cũng có các nhà buôn dự vào, treo giải thưởng, đua từ Vũng-lục có Saigon (92^{km}), nghe dều M. Ngô Văn-Lương lãnh được giải nhưi.

Nghĩ vì tại Cánhtho cũng mầy dều khác như là Sóc-trang, Long-xuyên, Bachelu cũng có hiểm người đạp xe này thiệc tài, nhưng vì cuộc đua này lập tại Saigon, đường đi xa xuôi cách trở, cũng bất tiện cho mầy tay đi xe này đạp giới dều dồ mà dự đua. Nên hôn-báo muốn ra công xin phép lập một cuộc đua xe máy đạp tại Cánhtho, bắt từ Ômôn đua xuống Cánhtho, đường trường 21^{km} (đây là lần đầu cũng nên thử đua giới này vầy; nếu có thể được, sau sẽ đua từ Long-xuyên (Cánhtho hoặc là Sóc-trang Cánhtho). - Cuộc này tưởng công nhà, buôn xe máy, xe hơi, hoặc là hàng hóa lập dều ở Saigon cũng nên hiệp tâm cùng hôn-báo mà phụ sức treo giải thưởng vào, dề cho tiện cách rao hàng trong miêng Hậu-giang này, vì bấy lâu nay đã có rao hoặc trong báo, hoặc dặng hình nơi mầy vách tường, nhưng mà phần nhiều thiệc hạ, nhứt là ở mầy tỉnh Hậu-giang này cũng còn chưa biết được tên nhà buôn của mình; nay đây là một dịp tốt, xin các nhà buôn ở Saigon cũng ở mầy tỉnh Cánhtho, Sóc-trang, Bachelu, Bachelu, hãy hiệp ý cùng hôn-báo mà làm cuộc này cho thành tựu.

Hôn-báo có mầy lời cáo trình trên đây, vầy các nhà buôn hoặc ở Saigon, hoặc ở trong lục tỉnh, nhà nào muốn hiệp sức cùng hôn-báo và giúp treo thưởng món dồ chi, xin cho hôn-báo biết trước từ đây tới 1° Juin được hôn-báo liệu định mà xin phép mở cuộc đua này và dặng báo cho mầy người nào muốn đua thì xin dặng tên vào sổ.

AN-HA-BAO

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tranchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

phủ thê như y phục thì sao cho phải lẽ.
Như vầy mới thầy rõ người ta đòi dái nhau trong việc vợ chồng không chừn không mừn chi, cá, lúc sự mề nhau thì ông bà cũng không kờ dền; cha mẹ anh em cũng chảng kờ mắng, còn lúc hóm giận xich-mịch nhau thì vợ chồng hừn bạc cảm bỏ nhau như đờ y phục. Thiệc là tệ lậu!
(Sở liệp)
F. Bùi-công-Hợi

Văn uyên

Học trò làm ruộng

Phận là sĩ tử đã lâu ngày,
Làm ruộng theo thời mầy tháng nay
Là sách trước sau hằng trái biết
Ngọn roi thả vì dề nào hay
Hành dặng mơ tưởng người cầm viết
Khuyên mầu thương àn bán dều cây
Gần chi hữu sảng trời đất tỏ
Chờ khi bông trái sẽ ra tay

Ra tay gom góp chút cá lạng
Giấy có bôi sán lại cũ giương
Vít dồng rơm khô dùng nấu xày
Vung giồng lửa hột cây bán trang
Giò xuân như quạt buôi (1) bay trang
Nàng hạ đem phơi sặc ừng vàng
Nhiều ít cumpang là ơn dừ dạ
Thương vì giống tốt của nhưn giàng

Thưởng cãnh

Phong cảnh lần xem lịch biết bao
Giương trời sặc nước khéo in màu
Tràng thanh mặng thâm câu thi Lý
Giò mạt nông hời chén rượu Đào
Vườn hạnh hực khoe mình thơ thờ
Nền dừ nguyệt chiếu bóng lâu lâu
Ao xuân rừ rừ bên Nghi thủy
Kịp chữ công danh dả dề nao

Châu-độc Bình-thành-Đông
TRẦN-THI-TRANG

(1) Buôi buôi lùn.

Đám cưới

Được thiệp hồng của chú Hương-áp Phan-vân-Thành ở Tham-trương làng Tân-an (Cánhtho) gửi mời đến ngày 19, 20 Mai nhâm 27, 28 tháng trè Annam năm Ất-sửu, dền chung vui một tiệc mừng. Ấy là ngày chủ đình thành gia thất cho con chú là Phan-vân-Dậu.

Vầy nên tôi có lời tạ ơn chú, thiêm có lòng tưởng dền, và chúc cho 2 họ vầy vui sặc cảm hảo hiệp.

Vô-ngọc-An
Kính mừng

Một đám nhưn mạng

Ngày 9 Mai 1925, tại làng Thới-thạnh (Ômôn) có xảy ra một đám nhưn mạng nghe nói có tát như vầy: Thủ-bộ Đào-vân-Ấn sửa soạn chừn dền nhà được đến ngày 12 và 13 Mai làm lễ cưới vợ cho người em là M. Đào-vân-Tổ học tại trường Tràôn. Mầy ngày lo cắt nhà tiệc dền dền trong nhà thì có mầy ten ta-diên dền phụ giúp. Tên... cũng là ta-diên mà

nó không đến, lữ cho thàng cháu nó chừn 15, 16 tuổi đến thê. Bởi thàng nhỏ này không biết làm công việc gì; lại hề rờ tới dều thì dồ hề lữ lui đó. Thủ-bộ Ấn giận dánh nó 1 bộp tại vạ nói: 5, 7 năm tao mới có việc một lần mà chừ của mầy sợ mất công cùng tao không đến giùm giúp gì, dề sai mầy là thừ dồ tiền qui hạp báo thi có, chừ làm cái gì được? Mầy về nói lại với chừ mầy rồi dầy lao cào nhà dứi nó đi, không cho ở trong đất tao nữa đả. Thàng nhỏ chạy về học giả giùm sao dồ, qua đừ sau 9 Mai tên... tới nhà hỏi Thủ-bộ Ấn sao dánh cháu nó và chừn nhàn đền đừ? Thủ-bộ Ấn nói: tao có việc, tức lè mầy mề chuyện gì cùng phải buồn lại dồ đến giùm với tao mới phải, có dều mầy không đến, lữ cho thàng nhỏ dền mà làm hề đờ dật cừu tao, như vầy tao dánh nó không dặng sao? còn mầy nói lạng chảng dồ tao dánh tới mầy nữa đi giờ. Tên... nói giàng ca sao tồ làm cho bộ Ấn nói chung sách, cày rừc dánh nó, nó vựt chạy xuống nhà bết chuy được cái dao, thì bộ Ấn vira xóc tới, nó tinh chừn mình bên dền trái lại một mũi, rồi dồng chạy ra sau hề. Dề dền: mạng cũng bộ Ấn đã tới, khiến nên mũi dao trúng ngay vô bụng rắt sau lè nhào mau ra lữ lạng; kịp chừ đến nhà thương Ômôn cách chừng 5, 6 trăm thừc. Khi vira đến nhà thương thì bộ Ấn đã tác hơi.

Làng bắt tên... nạp cho quan Biện-ly Cánhtho ngừ dầm nó vô khám và dầy đem tù-thú bộ Ấn cho quan Lương y mô khám vit tích.
Nghe lại tên ta-diên này bấy lâu đã như bộ Ấn báo bực được khừ và bộ Ấn thương xem nó như là dừa tin cậy của ana ta vầy.
Thau ơi! cừu vật vật trả ơn, cừu nhưn nhưn tra oán... lời vì có sai dều nà!
PHÙNG-MỆC

Công ty Bảo kê

Chừ vị muốn bảo-kê xe hơi, xe kéo cùng là nhà cửa về việc hòa-hoạn, không cần lên lạt Saigon, xin dền tại NHAIN HẬU GIANG mà thương nghị. Bôn quan thay mặt cho hang "Assurance Franco asiatique" là một công ty bảo-kê rất có tiếng ở Saigon. Khi có việc rừi ro xảy đến thì công ty bồi thương và điều đình các việc lập tức, không hề trễ nải.
Xin quí vị chiếu cố.

Avis D'adjudication

Lieu, date et heure de l'adjudication: Salles des Adjudications des Travaux Publics à Saigon, le Jeudi Quatre Juin 1925 à dix heures.
OBJET. Construction de quatre ponts en béton armé de 14 00, 7m00, 14m00 et 31m00 de longueur aux kms: 0 + 735, 1 + 560, 6 + 912 et 10 + 200 de la Route Locale N 13 (Subdivision de THU-ĐA-MOÏ).
Importance des travaux à l'entreprise..... 24.876 74
Cautionnements provisoire et définitif { 350800
Bureau où le Cahier des Charges peut être consulté: BUREAU de l'Arrondissement de l'Est.

PHÒNG VAN CỦA ÔNG RICHARD BOURBET
Quan Trọng-sư tại Baclieu (Namkỳ)

ĐEM RA GIÁO GIÁ

Ngày thứ bảy, 6 Jun 1925, chín giờ sớm mai trước mặt ông Charles Ruffier, Notaire ở Baclieu là người tòa phủ thất việc này nơi phòng van Ngai là phòng Lục-sư tòa Baclieu.

Sở giao giá những điền sản kể sau đây là của tên Trần-Khai ở Baclieu đương bị tòa tỉnh số sách theo án tòa Thượng-mãi Baclieu lên ngày 9 Mars 1925.

Theo lời xin của ông Paul Trà là người đương tỉnh số sách của tên Trần-Khai có mặt và sẽ có người tỉnh số sách là ông Trà thị chứng.

Kẻ những điền sản sẽ giao giá

1° - Một cái tiệm cửa tại Baclieu đường Lamothe de Carrier theo mề rạch Vinh-Loi đi Soctrang và cắt trên mây số đất thầy đều có Địa-bộ.

Table with 4 columns: SỐ BỘ MỚI, SỐ HOA ĐỒ, SỐ ĐẤT, RANH. Contains details for lots 326, 327, and 330.

2° - 58 cang pho bang cay, lop ngoi, tai Baclieu, mot phia noi duong Lamothe de Carrier doi ra duong cu Thanh-Hung va mot phia ngan qua duong Thanh-Hung di ra Hung-Hoi.

Mây cang pho ay cắt trên mây số đất đã có địa bộ

Table with 4 columns: SỐ BỘ MỚI, SỐ HOA ĐỒ, SỐ ĐẤT, RANH. Contains details for lots 226, 221, 225, 226, 227, 228, and 229.

va mot so đất số 40, không có Địa-Bộ, nhưng quả thiệt là của tên Trần-Khai, chiếu theo tờ kết chứng của Quan Chủ-Tỉnh Baclieu đề ngày 5 Janvier 1902 và sẽ đem vào Địa-Bộ khi nào người đầu giá được sẽ có đơn xin.

Table with 4 columns: SỐ BỘ MỚI, SỐ HOA ĐỒ, SỐ ĐẤT, RANH. Contains details for lot 40.

3° - 3 số đất thổ cư, nơi duong Lamothe de Carrier doi ra thầy đều có Địa-Bộ.

Table with 4 columns: SỐ BỘ MỚI, SỐ HOA ĐỒ, SỐ ĐẤT, RANH. Contains details for lots 210, 22, and 223.

4° - 12 cang pho bang cay, lop ngoi, không có đất, đất ay là của làng Hung-Hoi mà mây cang pho này đã cắt trên miệng đất ay.

Việc giao giá những điền sản này trước đây đã có phép tòa hộ Baclieu cho, theo án đề ngày 21 Avril và đã có lời truyền của Quan tòa tỉnh, số sách trong việc bán của Trần-Khai, ngày 20 Avril, phê y.

Cuốn số điều-lệ theo cuộc giao giá này đã nộp tại phòng ông Charles Ruffier, Lục-sư Kiêm-van-Khe-Quan ở tại Baclieu.

Tòa đã định bán những điền sản trên đây thị giá là... 45.000\$00

BẢN TỬ SỞ

Nếu không có ai mua trọn nội những điền sản nơi trên đây thì sẽ định bán tử sở như sau này:

SỞ THỬ NHỨT

Sở đất tọa đó số 22, được Oha. 18a. 95c. trên ay có cắt 23 cang pho bang cay lop ngoi đã cắt choán hết Oha. 09a. 60c. và một phần chưa cắt còn lại là Oha. 09a. 35c.

SỞ THỬ HAI

Sở này là những số đất số 41, 42, 43, 44, và 45 tổng cộng lại là Oha. 29a. 22c. gồm được 30 cang pho bang cay lop ngoi đã choán trên số đất ay hết Oha. 18a. 77c. còn một phần đất trong là Oha. 10a. 45c.

Sở đất này sẽ đem ra bán thị giá là... 10.500\$00

SỞ THỬ BA

Sở này là những số đất số 26, 37, 38 và 39 tổng cộng lại là Oha. 20a. 48c. có 5 cang pho bang cay lop ngoi cắt trên phần miệng đất Oha. 02a. 97c. và một phần đất trong đất thành Oha. 17a. 51c.

Sở đất này sẽ đem ra bán thị giá là... 6.700\$00

SỞ THỬ TƯ

Một cái tiệm cửa đường Lamothe de Carrier đời ra tại Vinh-Loi đất thành Oha. 40a. 19c. sẽ đem ra bán thị giá là... 19.500\$00

SỞ THỬ NĂM

12 cang pho bang cay lop ngoi tại Hung-Hoi gần Baclieu cắt trên miệng đất của làng Hung-Hoi, sẽ đem ra bán thị giá là... 500\$00

Ông Charles Ruffier, Lục-sư Kiêm-Van-Khe-Quan ở Baclieu là người lãnh phân bán và ông Richard Bourdet Trọng-sư ở Baclieu sẽ cắt nghia rõ mỗi khi ai cần hỏi đến vụ này.

Làm và đặt đề là ta đây. Quan Trọng-Sư hay nội vụ tại Baclieu, ngày 12 tháng Mai 1925.

Cùng thi tưởng hát
Cải-lương

Thưa phải, cùng thi tưởng hát Cải-lương mà chữ-tôn đợc-giá nên đề mắt vào hơn thứ tưởng nào nữa hết.

Vì sao? - Thưa chữ-tôn, vì đợc hồn tưởng này, chữ-tôn đã chẳng sanh buồn sanh chán về cách sửa đất lớn lau và văn chương của lúc-già thì thời, mà chữ-tôn lại còn đợc thấy hồn luân-lý nước nhà phượng-phất ngay trước mắt.

Tưởng ấy tên chi? Tác-giả là ai? Giá bao nhiêu một cuốn?

- Thưa chữ-tôn, tưởng ấy nhân đề là "Tiết-Liên Lương-Duyên", tác-giả là Lâm-doan-Chánh, bút tự Bà-ngô-Mai (Cáirang), giá mỗi cuốn là năm cái. Tưởng "Tiết-Liên Lương-Duyên" đây diễn theo truyện "Tiết-như-Quy chinh-dông", từ lúc Liêu-viên-Ngoại là thân sanh của Liêu-kim-Hue tra án "hồng-y" cho đến lúc Tiết-Lê gặp Liêu-kim-Hue tại miếu Độ-gi-có mà thành nên chồng vợ.

Tưởng này phải làm làm mãi, có hơn bốn chục bài ca, lời đặt đề rất thanh bai, nhu nhạn, giá mỗi cuốn là năm cái, tưởng cũng không phải mắc.

Trong hồn tưởng này, tác-giả có diễn nhiều đoạn, xem qua rất nào nùng ai oán, bi thảm khôn cùng, mà hay như và đáng khen, như là tác-giả khéo ta cảnh nào lịch như cảnh này.

Nhà nào có con gái cũng nên mua một cuốn tưởng này, giá chẳng là bao nhiêu, trước là ngâm-nga ca đợc cho con cháu nhà nghe mà sửa tánh rãng lỏng, sau cũng mua vui đặng một vài trong lúc đêm khuya canh vắng, tưởng chẳng phải là vô ích vậy.

Vậy ai bạn tri kỷ của M. Lâm-doan-Chánh đâu?

Ái là khách tri âm đâu?
Ái là đấng hảo tâm đâu?
Ái là trang nghĩa hiệp đâu?
Ái là người yêu phong mĩ tục đâu?
Ái là người ham hát tra ca đâu?

Có nên ra lòng cò động giùm, mua giúp giùm tôi người một cuốn hay chăng? Kỳ-già đây xin hỏi.

P. S. Tưởng "Tiết-liên Lương-duyên" của tác-giả Lâm-doan-Chánh bút tự Bà-ngô-Mai (Cáirang) có trữ bán khắp các nhà buôn sách trong xứ Nam-kỳ và ở nhà của kỳ-già.

Về việc mua si có huê hồng nhiều, xin hãy viết cho kỳ-già mà thường nghĩ, thì sẽ có huê hồi âm lập tức.

Có viết thư xin đề như vậy:
M. Lâm-nguyên-Si, Instituteur à Cáirang (Cántho).

Thời sự

Cántho

NỮ KÊ TÁT QUẠI

Ngày 15 Mai 1925, lúc 2 giờ chiều, tên Phạm-Côn 28 tuổi làm nghề kéo xe, đem xe lại đậu trước nhà thầy giáo Tr... đợc rước thầy đi dạy học. Thấy... sức ông nhỏ đem phoi gần đó bên bãi Phạm-Côn đem xe đậu tránh chỗ khác. Phạm-Côn không chịu lại nói rằng: đường quan lộ thì đậu. Hai cang ca lưu thủy lâu mà một người một câu, lời lúc ra bộ, thị B... sang tay cầm ông nhỏ bên xang trên đầu của Phạm-Côn một cái máu tưởng ra như sôi nước. Còn nói xung om chặc thị B... muốn đánh trả thù, nhờ ai này áp lại cang ra, việc đầu còn có đó, quý phái lời bốt sẽ hay, mi chớ khà làm thàng tay, rồi gà mái năm ngày, thì gà trong mang khô ách. Phạm-Côn nghe phải bên đứng tay, kể linh lại bắt đợc đem về cho ông cò.

AN CUỐP TRẦU

Trong đêm 13 Mai 1925, lúc 11 giờ khuya có một đàng ăn cướp đợc chứng 13, 14 tên áp đến chưởng trầu của tên Lê-văn-Hanh ở làng Trưỡng-thành (Cầu-nhiệm) đánh má giết trầu.

Tài gia cả thầy 5, 6 người đương cự cùng bọn hung đồ đó một cách rất kịch liệt gần trọn một giờ, an cướp nhăm thể khó nói thàng hình đợc, nên đợc hệ cùng nhau bươm rào. Bên ăn cướp bị thương mấy tên thì không biết, chớ bên tài gia một lão tướng Lê-văn-Hanh cho hay có tài thủ đạn, nhưng vì kỹ trường niên cao (68 tuổi) phải thất thế chiến trượng, bị trong đả bấp-đúi sưng búp và gây xương đứt nửa.

Chứng nghe mô ống, làng và dân đến tiếp, thì an cướp đã đi mất đát. Lấy khai báo (theo lệ thường) hỏi tài gia có hồ nghi và cò nhìn mặt đợc tên an cướp nào trong lúc đó chăng? Tài gia thưa có nhìn mặt biết chặc đợc 5 tên.

Y lời khai, làng bắt 5 tên đó giử đến quan Biên-lý tra vấn. Hiện nay lão Lê-văn-Hanh đang nằm nhà thương hưởng bịnh.

Trà-vinh

HÒA-THẦN KHU ĐỘC

Người tha hương đến Trà-vinh và

Advertisement for Pommade Cadum featuring an image of a man and text: "Khi trong mình có rắn ngứa thì dùng có quào gây trầy da lấy Pommade Cadum thoa thì hết tuyệt."

Advertisement for L'ong-y DEHAUT featuring an image of a man and text: "CÓ MỠI NGÀY TAI ĐỒNG MỘT VIÊN THUỐC HƯƠU CỦA ÔNG L'ong-y DEHAUT... KHỚC ĐAU, AN KHỔNG TIÊU, HĂNG CAO TỬ, CHỔNG MÁT, KHÔNG THỬ THỜI."

đi xem phong cảnh châu-thành mà cò quả bộ ngà Vàm thì sao cũng đi qua Công-ti đặt rượu Thanh-lệ. Công-ti này cũ trên một khoảng đất rộng hơn trót mẫu. Từ đại lộ Vàm vào đến công-ti có một đường hẻm dài bốn năm trăm thước, hai bên Khách-trú làm còi g cắt nhà là nối mái liền nhau ngót hơn năm chục cái, đầu mỗi đường có một dãy nhà ngói và một tiệm bán hàng tạp hóa.

Ái cũng biết hồ là khách-trú ở xóm nào thì xóm ấy không mĩ sạch. Cái xóm nói trên đây cũng không khỏi mắc dư luận ấy.

Công-ti đặt rượu sầm hèm, bán cho người làm công cò y vật, rồi bán cho chàng nuôi súc vật. Bởi vậy mấy à sầm tranh nhau nuôi heo mỗi nhà năm bảy con cũng vự gà là khác....

Chẳng trách chi việc làm ăn của người, duy qua mùa mưa, bởi mấy à sầm làm bĩng quết độn hay là quen cái thói bên Trung-quốc nên đề phân heo cũng gà vịt độn lại lớp lớp mới, đi qua xóm ấy bay mũi mướn chổng mắt, còn những cồng, đờng mướng xang quanh rặc một màu thàm sinh này thấy mà gòm. Nam nào có diết-là hay là trái-trời tại châu-thành thì xóm công-ti rượu nhiều người mang bịnh hơn các xóm khác; số tuần thành hết sức dạy bảo phạt tạ họ cũng tro tro, ở với súc vật, an cũng tại đó.

Năm nay au là hòa-thần hiết trước cái ở vi trùng ấy (Foyer de microbes) sẽ làm tại cho tánh mạng nhiều người tại Trà-vinh nên ra tay khử uế đợc trước mùa mưa.

Vậy bữa 12 Mai 1925 lúc 9 giờ tối bà tánh kẻ con chong đèn đóm đạo, ngâm thơ, đợc sách, người đi hong mát vờ vờ ngoài phố, phuc-chức trong nhà công Long-Dức (làng số tại) giục lên, bên trại lính mà-tà kèn thời, với rỗng trong trại kéo ra, thì tại xóm nhà là công-ti rượu một cái nhà đang cháy phừng lên ngọn.

Nhà mà ở khui vách kẻ mát thì như đợc đầu ngọn một mùi lửa chầm vào thì cây nào cũng cháy. Bởi vậy nội đây nhà ay cháy tiêu.

Lúc trống giục kèn tui nào các quan bên Bộ bên au nào liah trảng dân lính đều chạy đến, nhưng chẳng ai đợc sức đợc ai, vì chỗ đó không có cái ngói cái gạch, cò vài cái giếng mà nước rịc sạch tron, nên ai này khoan tay lác đầu chặc lưới mà chịu, phần thì hai hàng nhà hai bên đường bêm cháy một lượt chằng ngà nào chạy thềm vô trong. Chạy cò tới gần 11 giờ lửa mới chịu hạ, vì hết bó.

Hạng ngày 13 Mai, đến xem thì thấy

Fondée en 1918

THUẬN-THÀNH

IBOTTIER - CHAPELIER
7, Rue des Caissees - Hà Nội

Kính cùng Qui-vi dặng rỏ, tiếm tời dồng giầy tây, và làm nón nhiều kiểu đẹp, giá hạ, xin chú ý lớn chiếu cố. Bán sỉ giá thực rỏ.

Chủ-tiệm NGUYEN-TIẾN-HIAM, kính mời
CATALOGUE FRANCO SUR DEMANDE

Cuộc đánh số Panama

Đóng trước 20 quang có phước trúng được

500.000 quang

AI muốn thử số mệnh, không biết chừng mình được số nên giàu có thì là mình đánh số Panama, mình mua mandat đóng tiền đầu 20 quang, sau 10 tháng đóng 30 quang, đóng trong 10 tháng thì kết số. Khi mình đóng 20 quang đầu, thì Công-ty sẽ gửi cho mình một cái số để mình đóng làm chỗ, được tới kỳ số số mình dò coi hạp may trúng mà lãnh tiền, 50 Quang chẳng trúng thì sau thế nào cũng phải trúng từ 500.000 quang, 250.000—100.000—10.000—5.000—2.000—1.000—chối hết là 400 quang.

Một năm xổ ra 4 kỳ: 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre. Mỗi lần xổ rồi, công-ty sẽ gửi đến cho mình một cái bản kê những số đã ra cho mình dò số của mình.

Cả thầy cho trúng 200 triệu quang.
AI muốn thử số mệnh làm giàu trong nháy mắt thì mua mandat 20 quang đóng cho BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, RUE PAPÈRE, MARSEILLE (FRANCE), còn sau sẽ đóng 10 tháng mỗi tháng 30 quang nữa. Trời nó lại có biết chừng đâu, uen làm thử làm!

Vai lời cùng bạn

Từ ngày tôi về ở Saigon đến nay, vì chưa chọn được nhà cho vừa ý, nên nay đổi, nay đổi, làm cho ông lòng nhiều vị uân uân, có bữa ở leo thang phải thất công tiếm kiếm.

Nay tôi quyết ở tại nhà số 240 NƠI ĐƯỜNG PELLERIN (Bổ-lơ-rê) từ kêu là đường lên nhà thương cho thuốc chỗ đại).

Vậy như quý vị ai muốn thăm viếng, hoặc là cậy mượn lời về việc kiện thưa xin mời đến coi đó, tôi sẵn lòng tiếp rước và chỉ về cho nên việc. Hết than.

Nguyễn-tân-Thạnh
Cựu Trưởng-ban

1er clerc de Me Dartigueoav avocat
Saigon

THUỐC HAY CÓ DANH TIẾNG

"KẾ CHỈ ĐÁI THẬP BỒ HOÀN" Thuộc bổ huyết đến kích trị 5 thứ huyết bạc, giá bán mỗi hộp 3 lượng 1\$70

"SÂM NHUNG BỔ THẬN BẢO CHƠN HOÀN" Thuộc trị đau lâu lâu năm dai hết gác rắt đau âm có mũ hoặc chỉ theo nước đại mà ra, giá bán 1 hộp 3 lượng 2\$00.

"ICH THO CỔ TINH BỔN" Thuộc trị di tinh mộng tinh, giá bán 1 ve 30 grammes 0\$1-

CẤP ĐAI BỔ PHÈ HUY ĐAM HOÀN" Thuộc trị ho lâu năm đàm ghê-êu khô khò, giá bán 1 ve 30 grammes 0\$70

"SÂM YẾN NHUẬN PHÈ CHỈ KHAI HOÀN" Thuộc trị ho lâu ho khan không đàm, hoặc có mũ, hoặc tở tiếng, giá bán mỗi ve 30 grammes 0\$80.

"LƯU THO BỒI NGUYÊN VỆ SANH TRÁP" Thuộc uống bổ người khí cho con người rất hay, giá bán mỗi một ve 300 grammes 3\$00, 1 ve litre 1.000 grammes 9\$00

"HUYỀN ƯNG THÁI BẢO BỔN" Thuộc uống nhuận trường trị bá chứng, 1 hộp 0\$10.

TẠI NHÀ THUỐC THỌ XUÂN ĐƯƠNG chủ nhân LÊ-VĂN-HUYỀN Trầu có bán.

VOUS POUVEZ GAGNER UN MILLION

500.000, 200.000 ou 100.000 Francs en achetant une obligation

CRÉDIT NATIONAL 1920

Payable 20 francs en souscrivant et le solde par 21 mensualités de Trente francs Deale
les versement en reçoit le numéro du titre et on a droit à la totalité du lot gagné. Tout en participant aux tirages avec un peu d'économie et presque sans s'en apercevoir, on devient possesseur d'un titre de 100.000 francs.

- 1 lot de Un million
- 1 lot de 500.000 francs
- 2 lots de 200.000 francs
- 3 lots de 100.000 francs
- 6 lots de 50.000 francs

Soit pour les 8 tirages: 20 millions de francs de lots par an.
Liste gratuite après chaque tirage.
Les chances de gagner sont donc nombreuses.
Pour y participer, veuillez adresser 20 francs au Directeur de la

BANQUE NOUVELLE

8, Rue Papère, MARSEILLE (France)
Vente conforme à la loi du 18 mars 1900
qui donne toute garantie aux souscripteurs

một đám treo lán, treo gà chết năm năm năm năm, nơi đây nhà ngói thì ba đống ngói bể nằm trên ba đống gạch lán, cột kèo mà rui đi rui theo ngọn lửa. N. he ra sự hòa hoãn này là tại một A-sán sơ sẩy làm cháy, ha mà la ăn trộm

chúng ngọn lửa phát cao ai nấy thấy quỳnh lo độn độn nhà mà quên chữa lửa mới ra có tất. Sự hư hao đó đạt chừng 20 ngàn đồng, khá một đống mạng nhưn vô hại. E. N.

Trị nhứt mỗi và chứng đau lưng

Các chứng nhức mỏi người ta hay có là: đau lưng, nhức mũi, nhức chân có uoi xương móng, xương sống v.v. Các chứng này lại có thêm nhiều chứng khác như là: nhức đầu, đau xóc-hông, bán thân, đều là bị nước-tiểu của mình không tinh-khiết; lời 2 trái cật mình có bệnh mới sinh ra các chứng như vậy.

Vậy thì hãy dùng thử thuốc hoàn hiệu "PILULE FOSTER" uống vô số được hết liền. Thuốc hoàn này uống chẳng có đau chi hại tất cả, nó làm cho máu của mình trở nên tốt, nước tiểu được trong trầu, trị bộ thận mình được mạnh giỏi luôn.

PILULE FOSTER bảo chế tại Spécialité Fostes 25 rue St Ferdinand Paris 17. Ở các nhà bán thuốc tây đều có trữ sẵn, hãy hỏi mà mua để dành uống trị bệnh đau lưng rất hay.

TENTEZ LA FORTUNE

ouvrez lui votre porte

Dánh số Panama được làm giàu

Đóng 15 quang trước, có phước trúng được

500.000 quang

Mua mandat gửi trước 15 quang, sau gửi mỗi tháng 20 quang trong 10 tháng thì đủ. Khi Công-ty số Panama được 15 quang trước thì sẽ gửi cho mình một cái số để cho mình làm chỗ, được tới kỳ số số mình dò coi số mình có trúng chăng! Số Panama chẳng trúng thì sau thế nào cũng trúng từ 500.000 quang tới 1.000 còn nhỏ hơn hết là 400 quang.

Đây là một cuộc đánh số có lợi nhiều không biết chừng nào, đâu không được lợi, cũng không mất tiền vốn của mình.

Cả thầy cho trúng 200 triệu quang.— Mỗi năm xổ ra làm 4 kỳ: 15 Février, 15 Mai, 15 Août và 15 Novembre. Mỗi lần xổ rồi, công-ty gửi cho mình một cái bản kê các số đã ra, được mình dò số mình.

AI muốn thử số mệnh, có khi gặp vận may trời nhỏ phước biết đâu, hãy mua mandat gửi trước 15 quang cho nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère 8, Marseille (France)
còn sau đóng 10 tháng, mỗi tháng 20 quang, thì mình được làm chủ vinh viêng cái số của mình mà chờ ngày trúng lãnh tiền.

Giới thiệu sách mới

Nhà An-Quán Hậu-Giang Cảnh thơ mới xuất bản một quyển sách tựa là: "Aventures tragi-comiques d'un plaideur Annamite" Tác-giả là quan Trạng-sư ALBERT VIVIES. Sách làm bằng chữ Pháp và có dịch ra Quốc-ngữ.

Sách này cốt là nói về luật pháp nhưng sách đặt-dễ thì theo lối tiểu-thuyết, cũng có lúc bị-ai có thói lệ lạc như trong các tiểu thuyết khác vậy. Bởi cho nên sách

tuy là sách khoa-học mà đọc không biết chán, càng đọc càng vui. Người tới hoài cho biết lúc kết cuộc ra làm sao. Làm văn mà bày bố như thế cũng thiệt là khéo. Vậy bèn quan xin giới thiệu sách này cho chư khán quan. Và sách có nửa phần chữ Tây nửa phần chữ Quốc ngữ thì có thể dễ đọc cho những người muốn học thêm chữ Pháp. Sách có trữ bán tại nhà An-Quán Hậu Giang Cảnh thơ.
Giá mỗi cuốn 0\$10

Một vay một trả

Đoản thiên Tiều-thiết

Tinh thương đong-dầu, hàng đều còn sụp lên vào ra, chừng một ngày một đống sá, đã không kể tiếng thì phi đấm tiếu. Khốn hại cho cuộc trường hoa, bất luận chữ ruột rà, xuôi cho thì-Sáu cùng nhau nhà tên là Cà nặng tình chẳng gỡ. Hà-công-Tài hay em mình làm em em tới tăng trong gia-đạo như vậy, bẻ kiếm thế rỏ phân, gạt thì-Sáu lời nhà rỏ: bỏ vào phòng khóa chặc lại. Khi tháng Cà hay mất người thương của nó, trước nó còn tiếm kiếm, sau nó xin lên chưởi máng lưng lưng, đập phá nhà cửa lán thành, vỡ lỗ xóm làng làm cho Hà-công-Tài lúc bấy giờ tượng như ông bịn nhẹ. Anh ta mới sinh ra một chước, bèn đem tiền bạc lo với làng, nhất là cho Hương-quán cây và đồ sức đầu bát thòng Cà rỏ làm từ phước dùm chừng có phao cho nó là ăn cướp phá nhà lấy của. Thăm thương cho thòng Cà, một miệng

khó đối nại với một làng, phần thì Công-Tài tiền dãi ra như nước, tới đầu va trảm đó, làm cho thòng cháu này đã mất tình nhân lại bị án oan 6 tháng. Nói qua thì-Sáu bị anh cầm cố trong buồng cho người giữ el-ê, chỉ ta nhớ thương thòng Cà ngời mà khóc vuốt muốn làm sao cho phụng loan tái hội, vui cuộc gió trăng mà thôi, không rõ được việc oan khốc của tình nhân. Còn Hà-công-Tài thì cầm cố thì-Sáu, ngày đêm cho người khuyên dụ chỉ chỗ xấu hổ tới tăng cho chỉ ta nghe, tới 20 ngày mà chỉ ta cũng còn mơ tưởng thòng Cà loài, chừng tòa kêu án nó rỏ, Hà-công-Tài mới đem chỉ ta ra ngoài rầy-rà máng-nhiều đến đến, rồi cũng cầm biệt chẳng cho chỉ ta ra khỏi cửa. Thì sáu tuy là bị anh giữ ở, nhưng lòng chỉ ta cũng không hết thương thòng Cà được ngày đêm tư tưởng, thêm nhớ trọng yêu, tinh thần suy kém, ăn không ngon, nằm không ngủ. Bị vậy mà chưa đầy nửa tháng, nẻo sáng cửa thì-Sáu, nay trông ra không còn tươi

trẻ như xưa. Hào thì không phải dao, còn mạnh thì không phải mạnh, ngời đó mà có lúc trong trí lại tưởng đi đầu. Thật là: mới biết tương tư là thế ấy, cho hay chờ trách kẻ ôm cần. Hà-công-Tài thấy em mình có hơi đau và buồn bực như thế, không nỡ bỏ hoặc sửa, mới sai người rước thầy hốt thuốc uống, nhưng mà thuốc uống vào như uống nước lã, không mạnh được chút nào.— Một ngày họ Hà-công-Tài có việc qua đời đi đến tỉnh thành, ở nhà thì-Sáu thừa dịp anh mình đi khỏi, vớ chỉ ta đã hay được tin người tình của mình bị rơi dũ-lý thì càng xôn xang hơn nữa, bèn thừa dịp đêm khuya thanh vắng, tóm quần áo, vàng vòng, tiền bạc lên trốn khỏi nhà mượn ghé đưa ra lớn tàu, quyết đến kinh thành tìm cho gặp mặt bạn. Tới kinh thành rồi, tuy là ngày được nữ nam theo, ngựa, xe như nước, nhưng mà thì-Sáu lấy làm bực ngợ, vì từ bé cảnh lệ, bên phía người dang chẳng biết đâu mà dùm-dó, cũng mới vào khách-sạn mượn phòng để

được lời thăm tin tức người tình của nàng. Vào bấy lâu thì-Sáu thật cũng ít khi đi đường xa xuôi như thế, nay vì chữ ái ân gánh nặng, mà không quên phận liễu bở, đánh liều nhắm mắt, ở vậy hiểm chẳng ngại, cầu cho gặp bạn thì nàng mới phỉ lòng cho. Nàng cũng là có ý chỉ, tuy tiền bạc nàng đem theo công nhiều (800 đồng bạc) nàng dịch sát trong mình, không ai biết được, và lại nhan sắc của nàng tuy có, nhưng mà nàng không sửa soạn cách áo mặc lên xem công làm thương, tưởng cho là một chỉ ở vườn tự tại, ai có ngờ là con nhà giàu đi đó vậy.— Ở bữa trước bước qua ngày sau chỉ ta làm quen được với người chủ nhà ngủ là chỉ ba Tiền vẫn là tay lạnh lợi lại là cháu 74 đời của mẹ Tú-Dà khi xưa. Lần bói dò la tin tức, mới hay tình nhân của nàng khi vào khám được 10 ngày kể phát bệnh đau, hiện nay quan thấy đang cho nằm nhà thương uống thuốc. Thì-Sáu lật đật đến nơi, xin phép vô thăm tình nhân (chứ cái khám để

thương để cho đi thông thả, miếng là sớm mai và buổi chiều có đó hai cử rước cho chú nhậu thì em! Ấy là: có lẽ dễ thừa...) Gặp được người thương, 2 mặt nhìn nhau tức tưởi trong lòng nó không ra tiếng, nước mắt cứ tuông dãi, nàng nắm tay tình nhân, miệng thì hỏi đau nặng nhẹ làm sao, tôi tiếm kiếm mấy bữa rày, nay mới gặp được mình đây, thiệt là may cho tôi biết chừng nào, mình cũng biết cho tôi có dạ thương mình lắm, cũng bởi lại anh tôi muốn rỏ phân công nợ của đời ta, lại làm cho mình chịu oan đều lao khổ như vậy... Trời đất ôi! có thiếu gì em cho non nước này chăng?! Nàng nói rồi lấy tay rỏ trên trán, thấy nóng bừng bừng chặc lưỡi, lắc đầu và khóc... Tình nhân cũng khóc theo và nói rằng:
(Sau sẽ tiếp)
PHẠM-CÔNG-TAM
SOẠN

